

วิถีชีวิตหมอนวดในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

The lifestyle massage in California of the United States

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยสร สมบุญมาก¹ ดร.จักรพงษ์ เปี่ยมเมตตา²

^{1,2}นักวิจัย/วิชาการอิสระ สาขารัฐประศาสนศาสตร์

E-mail address: chayasara.s@hotmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิถีชีวิต และ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของหมอนวดในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่ประกอบอาชีพหมอนวดชายหญิงจำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยระเบียบวิธีวิจัยคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า วิถีชีวิตของหมอนวด ด้านปัจจัยสี่ ที่อยู่ของอาศัยหมอนวดหญิงจะดีกว่าชาย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ยารักษาโรค จะเป็นไปได้ที่ ได้รับของแต่ละบุคคล ด้านสภาพสังคมจะปิดบังสถานที่ทำงานกับคนที่มิเชื้อชาติและพูดภาษาเดียวกัน ด้านความมั่นคงในอาชีพและการวางแผนอนาคต ไม่มั่นคงในอาชีพและอยากมีธุรกิจเล็ก ๆ เป็นของตัวเอง ด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ หมอนวดส่วนใหญ่อยู่แบบไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีใบประกอบอาชีพนวด ควรมีการสอบใบประกอบวิชาชีพนวด ด้วยหลากหลายภาษาเช่น ภาษาไทย สเปน เป็นต้น

คำสำคัญ: วิถีชีวิต, หมอนวด, แคลิฟอร์เนีย

Abstract

This research aims to study the Way of living as well as issues, obstacles, suggestions of masseurs working in California of the United States, namely the men and women performing a career as masseurs, totaling eight persons. Tools used in this research are structured interview analysis data with qualitative research methodology. Study found that the way of living of masseurs considering the 4 main essentials for living, the place for living of female masseurs is somewhat better than male masseurs. In terms of clothing, food and medical treatment, these all depends on the income of each individual. As for social life, these masseurs tend not to disclose the locations of work with people of the same nationality and speak the same language. They feel that their career is insecure and wish to own a small business. Regarding obstacles and suggestions by these masseurs, they are living and working illegally as robin hoods without any license to perform the massage career. They hope to be able to attain a professional massage certificates delivered in various languages, such as Spanish, Thai, etc.

Keywords: Way of living, Masseurs, California

บทนำ

นวดแผนไทย เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ซึ่งถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาของไทยที่มีมาตั้งแต่อดีตกาล และได้สืบสานต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ อยู่คู่กับสังคมไทยเรามาไม่เสื่อมคลาย ในยุคสมัยปัจจุบันนี้ นวดแผนไทยเรากลับได้รับความนิยมอย่างสูงทั้งจากคนไทยเราเองและชาวต่างชาติ ถึงกับมีคำกล่าวที่ว่า “ถ้ามาเมืองไทยจะต้องได้นวดแผนไทย” โดยเฉพาะชาวยุโรปหลาย ๆ ชาติ ที่ได้เข้ามาในเมืองไทยรวมทั้งชาวอเมริกาที่มีความสนใจ และเข้าเรียนการนวดแผนไทยกันเป็นจำนวนไม่น้อย ในต่างประเทศ ก็ได้มีการเปิดบริการทางการนวดแผนไทยขึ้นสร้างรายได้ให้อย่างมาก และหมอนวดแผนไทยเราก็ได้รับการกล่าวขวัญถึงและเป็นที่ต้องการเพื่อไปบริการในต่างประเทศเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับผู้ที่เป็นหมอนวดเองเป็นอย่างมากอีกทั้งเป็นการสร้างชื่อเสียงและรายได้ให้กับประเทศชาติด้วย นวดแผนไทยนับวันก็จะกว้างไกลแม้ในสังคมไทยก็มิให้บริการอยู่ทุกหนทุกแห่ง สามารถประกอบเป็นอาชีพได้อย่างมั่นคง การนวดแผนไทยมากมายด้วยคุณค่าจึงยังทำให้สามารถอยู่คู่ฟ้าแผ่นดินไทยมานานตราบนานนับพันปีปัจจุบัน เป็นที่น่ายินดีที่ผู้ที่มีความสนใจและต้องการเข้ามาเรียนวิชาการนวดแผนไทย เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ผู้คนที่ได้สัมผัสกับการนวดแผนไทยก็ให้การยอมรับเป็นอย่างดี ซึ่งถือเป็นนิมิตรหมายที่สามารถบ่งบอกได้ว่า วิชาการนวดแผนไทยเราสามารถเรียนและฝึกฝนนำไปประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

ปัจจุบัน มีคนไทยที่อาศัยอยู่ในแคลิฟอร์เนีย และรัฐในเขตอาณาที่ สกณ. ดูแล 13 รัฐ (แคลิฟอร์เนีย,

วอชิงตัน, เนวาดา, อริโซนา, โคโลราโด, ฮาวาย, โอเรกอน, ยูทาห์, อลาสกา, นิวเม็กซิโก, ไอดาโฮ, มอนตানা และไวโอมิง) ประมาณ 180,000–200,000 คน นับว่าเป็นชุมชนที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐหรือมีจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของคนไทยทั่วสหรัฐจำนวนมากเป็นผู้ประกอบอาชีพในสหรัฐ ซึ่งมีหลากหลายทั้งการเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว ผู้ประกอบวิชาชีพ ลูกจ้าง ฯลฯ คนไทยที่เข้ามาทำงานในสหรัฐ ส่วนมากจะเดินทางเข้ามาทำงานในสหรัฐเองโดยไม่ผ่านหรือแจ้งกระทรวงแรงงาน ทราบ

ตลาดแรงงานสหรัฐ เป็นตลาดเสรี มีการแข่งขันสูง สหรัฐ ไม่มีวิสาหกิจใดทำหน้าที่รับแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะเช่นประเทศในตะวันออกกลาง เกาหลีใต้หรือไต้หวัน จึงไม่มีประเทศใดสามารถจัดส่งแรงงานจำนวนมากเข้ามาในสหรัฐ ได้ หากจะนำแรงงานวิชาชีพเฉพาะ อาทิ พอดครีว คนทำสปาจากไทยเข้ามาทำงานในสหรัฐ แนวโน้มการเข้ามาทำงานของกลุ่มวิชาชีพอิสระมีมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากสหรัฐขาดแคลนแรงงานประเภทนี้มอง แต่ตลาดด้านนี้ ก็มีการแข่งขันสูงมาก โดยเฉพาะจากประเทศในกลุ่มเอเชียใต้ และการเข้ามาทำงานของกลุ่มวิชาชีพ อาทิ แพทย์ พยาบาล วิศวกร การประกอบอาชีพเหล่านี้ สหรัฐ กำหนดโควตาในการเข้ามาทำงานในสหรัฐ นอกจากนี้ กลุ่มวิชาชีพเหล่านี้จะต้องมี license อนุญาตให้ประกอบอาชีพในสหรัฐ อนึ่ง แม้แต่อาชีพที่คนไทยรับจ้างทำงานกันมาก อาทิ ตามร้านนวดแผนโบราณ รัฐส่วนมากก็กำหนดให้หมอนวดต้องมีใบอนุญาต จึงจะประกอบอาชีพได้ถูกต้องตามกฎหมายในรัฐนั้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิถีชีวิต และ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ของ หมอนวดในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ไปประกอบอาชีพหมอนวดในสหรัฐอเมริกาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของหมอนวดในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะของหมอนวดในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) จึงได้ทำการศึกษากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือหมอนวดนานาชาติชายและหญิงเพศละ 4 คน ในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา รวมทั้งสิ้น 8 คน
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือร้านนวดและสปาที่ถูกต้องตามกฎหมาย ในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา จากวัตถุประสงค์ข้อ (1) ผู้วิจัยจะศึกษาวิถีชีวิตของหมอนวดในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ใน 2 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยสี่ กล่าวคือที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ยารักษาโรค และ (2) ด้านความมั่นคงในอาชีพและการวางแผนอนาคต ส่วน วัตถุประสงค์ข้อ (3) ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหา อุปสรรคข้อเสนอแนะ ของหมอนวดในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
4. ขอบเขตด้านเงื่อนไขของการวิจัย เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ได้ทำการศึกษากับผู้ให้ข้อมูล

สำคัญ (Key Informants) คือหมอนวดนานาชาติชายและหญิงเพศละ 4 คน ในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และสถานที่จริง และผู้วิจัย ก็ได้เข้าไปร่วมทำงานในร้านนวด เพื่อไม่มีผลกระทบต่อใคร ๆ กับผู้ให้ข้อมูลหลัก และเป็นไปตามจรรยาบรรณการวิจัย ชื่อบุคคล และร้านนวดจะเป็น นามสมมุติทั้งสิ้นและอาจมีคำพูดสามัญ เช่น ผัว ฉันท แก ผู้วิจัยได้ตระหนักและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเป็นจรรยาบรรณในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

การดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นการประยุกต์ใช้ระเบียบวิจัยสนามทางมานุษยวิทยา (Anthropology field Work) โดยใช้การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง และประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อศึกษาวิถีชีวิต ใน 2 ด้าน และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ของหมอนวดในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือหมอนวดนานาชาติชายและหญิงเพศละ 4 คน รวม 8 คน ในแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง และตัวผู้วิจัยเอง กล่าวคือ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง สภาพทั่วไปของหมอนวดนานาชาติชายและหญิง ตามความเป็นจริง เช่น ลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ เป็นต้น รวบรวมข้อมูลโดยการจดบันทึกตามประเด็นที่กำหนดไว้และถ่ายภาพ

ศึกษาในกิจกรรมของหมอนวดนานาชาติชายและหญิง ด้านต่าง ๆ เช่นกิจกรรมทางสังคม โดยการสร้างความ เป็นกันเองกับผู้รับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ชี้แจง วัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และขออนุญาต บันทึกเสียงการสัมภาษณ์เพื่อรักษาเวลาในการบันทึก ข้อมูล หากผู้วิจัยต้องการข้อมูลเพิ่มเติมก็สามารถ สัมภาษณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการได้ เครื่องมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากการเข้าสู่สนาม และการกำหนดบทบาทผู้วิจัย (Entry to the field & Establishing the role) โดยกำหนดบทบาทของผู้วิจัย เป็นหมอนวดที่เข้าไปทำงานนวดและซื้อบริการนวด ในแคลิฟอเนียร์ สหรัฐอเมริกา ทั้ง 3 ร้านนวด เพื่อ เก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting Data) และศึกษาวิถี ชีวิตของหมอนวดใน 2 ด้าน คือ (1) ด้านปัจจัยสี่ กล่าวคือ ที่อยู่ของอาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ยา รักษาโรค และ (2) ด้านความมั่นคงในอาชีพและการ วางแผนอนาคต พร้อมทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ของหมอนวด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บ รวบรวมจากการการศึกษ และจากการสัมภาษณ์เชิง ลึก (In-Depth Interview) มาตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าเชิงคุณภาพ (Triangulation) โดยใช้การตรวจสอบสามเส้าดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) คือ การตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้รับมานั้น ถูกต้องจาก 3 แหล่ง คือ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และ แหล่งบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน

2. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านผู้วิจัย กล่าวคือ เป็นการตรวจสอบข้อมูลว่าถ้าเปลี่ยนผู้เก็บ ข้อมูลเป็นผู้ช่วยผู้วิจัย ข้อมูลที่ได้ควรจะตรงกัน

3. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านวิธีการ เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธีที่ต่างกันแล้วจะได้ผลเหมือนเดิม การสัมภาษณ์ และการใช้เอกสาร

จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical induction) การตีความสร้างข้อสรุปข้อมูล จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ปรากฏการณ์ และใช้การ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เป็นการ วิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยายโดยการประมวลข้อสรุป ตามประเด็นต่าง ๆ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า วิถีชีวิตของหมอนวด ด้าน ปัจจัยสี่ ที่อยู่ของอาศัยหมอนวดหญิงจะดีกว่าชาย ส่วนเครื่องนุ่งห่มเสื้อผ้าการแต่งกาย จะไม่พิถีพิถัน อดระมัดระวัง พอกันแดดกันลม ไม่เน้นมองแต่ราคาถูก คุณภาพดี อาหารจะนิยมรับประทานตามวัฒนธรรม การกินของเชื้อชาติเกิดของหมอนวด ไม่นิยม รับประทานอาหารอเมริกา และ ยารักษาโรค จะ เป็นไปตามรายได้ที่ได้รับของแต่ละปัจเจกบุคคลหมอนวดทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า อเมริกา มียารักษา โรค และยาบำรุงที่ดีมีคุณภาพ

ด้านสภาพสังคมจะปิดบังสถานที่ทำงานกับคน ที่มีเชื้อชาติและพูดภาษาเดียวกัน จะไม่นิยม คบกับคน ชาติเดียวกัน

ด้านความมั่นคงในอาชีพและการวางแผนอนาคต ไม่นั่นคงในอาชีพและอยากมีธุรกิจเล็ก ๆ เป็นของตัวเองที่บ้านเกิด

ด้านปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ หมอนวดส่วนใหญ่อยู่แบบไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีใบประกอบอาชีพนวด (license) เสนอแนะว่าควรมีการสอบใบประกอบวิชาชีพนวด ด้วยหลากหลายภาษา เช่น ภาษาไทย สเปน เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิถีชีวิตหมอนวดในแคลิฟอร์เนียสหรัฐอเมริกาตามวัตถุประสงค์ ทั้ง 2 ข้อจึงนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

ด้านปัจจัยสี่ ที่อยู่ของอาศัยหมอนวดหญิงจะดีกว่าชาย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าผู้หญิงจะมีความได้เปรียบทางด้านเพศมากกว่าผู้ชายตามธรรมชาติ ตามคำกล่าวของ “หมอแดงและหมอเอด (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ฉันมาอยู่อเมริกา อันดับแรกสิ่งที่ฉันต้องทำ คือหาพักรวย ๆ เพราะเราได้มีบ้านอยู่ก่อน ได้อาศัยบ้านเขา” ส่วนหมอชายชื่อ บี (นามสมมุติ) กล่าวว่า “ฉันมาอยู่อเมริกา 10 ปี กว่า ๆ ยังเช่าบ้านอยู่เลย ส่วนเครื่องนุ่งห่มเสื้อผ้าการแต่งกายจะไม่พิถีพิถันอะไรนัก พอกันแดดกันลม ไม่เน้นมองแต่ราคาถูกคุณภาพดี และ ยารักษาโรค จะเป็นไปตามรายได้ที่ได้รับของแต่ละปัจเจกบุคคล “ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคน” พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า อเมริกา มียารักษาโรค และยาบำรุงที่ดีมีคุณภาพ อาหารจะนิยมรับประทานตามวัฒนธรรมการกินของเชื้อชาติเกิดของหมอนวด หมอนวดสเปนก็จะกินอยู่แบบสเปน

หมอไทยกินอยู่แบบไทย ไม่นิยมรับประทานอาหารอเมริกา

ด้านสภาพสังคมและรายได้ พบว่า จะปิดบังสถานที่ทำงาน จากคำพูด “ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคน” กล่าวว่าไม่เคยบอกใคร เพราะต้องป้องกันการิจฉาของคนสัญชาติเดียวกันไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เพราะหมอนวดส่วนใหญ่จะอยู่กันแบบไม่ถูกต้องในหลาย ๆ ด้าน เช่น วีซ่า การประกอบอาชีพ ฯลฯ ส่วนรายได้เฉลี่ยวันละ 100 เหรียญดอลลาร์ และจะทำงานสัปดาห์ละ 5 วัน เหลือส่งกลับประเทศบ้านเกิด และไม่นิยมคบหรือรู้จักกับคนที่มีเชื้อชาติและพูดภาษาเดียวกัน โดยเฉพาะ คนไทย “แดง (นามสมมุติ)” กล่าวว่า “คนไทยชอบอิจฉากัน หนังสือพิมพ์ในอเมริกายังลงเลย ว่าคนสัญชาติไทยฟ้องร้องเรื่องการทำงานและอยู่ผิดวีซ่า มากที่สุด”

ด้านความมั่นคงในอาชีพอนาคต “ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคน” กล่าวว่าไม่มีการวางแผน เพราะไม่คิดจะอยู่อเมริกาไปตลอดชีวิต เพียงแต่จะทำงานหาสแตนด์ส่งกลับบ้านเกิดเพื่อเมื่อกลับบ้านเกิดอยากมีธุรกิจเล็ก ๆ เป็นของตัวเองที่บ้านเกิด ส่วนสามีที่นี้ถ้าเขาจะตามเราไปเราก็กินเขาไป แต่ถ้ามีกรีนการ์ด ความคิดอาจเปลี่ยนแปลงไปเพราะ ใบเขียว มันเป็นสิ่งมีคุณค่าที่สุดของชาวต่างชาติในอเมริกา ส่วนงานนวดความมั่นคง ไม่นั่นคงนะ เพราะมันขึ้นอยู่กับคนที่มาเช่าบริการ และอารมณ์ของเจ้าของร้านก็มีส่วนเหมือนกันนะ ที่จะทำให้เราอยากทำงานด้วยหรือไม่ แต่มาแล้ว อยากรู้ก็ต้องทนต้องสู้ มอย (นามสมมุติ) กล่าวว่า

ด้านปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ “ผู้ให้ข้อมูลหลัก” ส่วนใหญ่อยู่แบบไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่มีใบประกอบอาชีพนวด (License) บอย (นาม

สมมุติ) กล่าวว่า สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะตอนเข้ามาอเมริกาใช้วีซ่าท่องเที่ยว แต่อเมริกาเงินดีและอิสระเลยอยู่ต่อ (เรียกว่าโอด) พออยู่แบบไม่ถูกต้องผลที่ตามมาคือ วิถีชีวิตที่ตามมาคืออยู่แบบผิด ๆ จึงกลายเป็นอุปสรรค ที่เราจะไปทำงานอื่น ๆ ที่มีรายได้ดีกว่าไม่ได้ จะไปสอบ License ไม่ได้ หรือจะเปิดร้านและเป็นเจ้าของกิจการ ในอเมริกา ก็ไม่ได้

ด้านข้อเสนอแนะ “ผู้ให้ข้อมูลหลัก” ให้ข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลไทยควรให้ความสนใจอาชีพหมอนวดในอเมริกาอย่างจริงจัง และให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ประกอบอาชีพนวดในอเมริกา ให้ประกอบอาชีพได้อย่างถูกต้อง เพราะหมอนวดกล่าวว่า “พวกฉันได้ส่งสตางค์กลับประเทศไทยมาหลายปีแล้ว ทำให้เศรษฐกิจได้หมุนเวียนนะ”

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษา มีข้อเสนอแนะ 3 ประเด็นดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมพัฒนาฝีมือแรงงานควรออกนโยบายให้หมอนวดไทยทดสอบฝีมือ

นวดพร้อมจัดสอบกรมพัฒนาฝีมือแรงงานควรออกนโยบายให้หมอนวดไทยทดสอบฝีมือพร้อมจัดสอบใบประกอบอาชีพนวด (license) สาทกลสามารถใช้ประกอบอาชีพนวดได้ทุกประเทศ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือส่วนงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดส่งออกแรงงานนวดไปต่างประเทศ ควรจัดฝึกอบรมให้หมอนวดไทยให้มีชั่วโมงปฏิบัติการ 600 ชั่วโมง เท่าที่อเมริกาใช้สอบใบประกอบอาชีพนวด (license) เพื่อประกอบอาชีพนวดได้ถูกต้องตามกฎหมายในอเมริกา

3. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิถีชีวิตคนไทยในอาชีพต่าง ๆ เช่น พ่อครัว ช่างรถส่งอาหาร ในอเมริกา

เอกสารอ้างอิง

วรรณิ์ แกมเกต. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2).. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภางค์ จันทร์วานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สามลดา.

อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บันทึกนี้เขียนที่ GotoKnow โดย ชยกร คมชัดลึกออนไลน์วันที่ 28-05-2559

Name: Dr. Jakpong Paammatta
Address: Samut Prakan Province
Education: Doctor of Public of Administration (DPA) Suan Dusit Rajabhat University
Work: in Research and Consulting for Development Center of Rajapark, Curriculum in Art of Management

Name: Dr. Chayasara Somboonmark
Address: Samut Prakan Province
Education: Doctor of Education (Ed.D) Srinakharinwirot University
Work: in Research and Consulting for Development Center of Rajapark, Curriculum in Art of Management